

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 156

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 156", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 144.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-workid62792/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

fældet over de Franske Generalers Conduite i denne Campaigne. Den gode Kong Ludvig XIV. skulde nu see op, saa vilde der blive et Fandens Examen. En af Eders Lemmer haver ellers nyeligen ladet mig vide, at endeel gamle Aviser ere bortstaalne af Eders Archiv, nemlig en Tome, som indeholdt Aviserne for det Aar 1699, og som var af stor Vigtighed. Jeg skal anvende all Fliid paa at forsyne Eder med samme Aviser igien. Jeg haver ladet spørge derom hos Christian Cassubens Arvinger; men forgieves: Thi man lader alting forkomme, og der er her saa liden Curiositet blant Folk, at man kand frygte for et Barbaries igien og det Politiske Videnskabs totale Undergang, efterdi det fornemmeligen acqvireres ved Avisernes Læsning. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA CLVI.

Til **

Saasom dig er tilfalden en liden Capital, hvoraf Renterne neppe ville forslaae til skikkelig Underholdning, saa forlanger du at høre min Betænkning, hvorledes du best kand føre dig saadan Capital til Nytte, og hvorledes du kand faae den sikkerst og fordeelagtigst udsat. Det er vanskeligt udi denne Tilstand at give noget Raad; thi, vil du have meer end simpel Rente, kand du intet sikkert Pant bekomme: Hvis du derimod vil lade dig nøye med den sædvanlige pro Cento, vil Renten neppe være tilstrækkelig til din Udkomst. Du forlanger at vide, om jeg raader dig til at drive Handel med samme dig tilfaldene Capital: Jeg raader dig ikke der fra; men du maa vel overlegge med dig selv, hvad Handel du vil foretage; thi all Handel er slibrig, og er Tilfælde underkasted, hvorved mange ere blevne skildte ved alle deres Midler, og bragte til Bettel-Staven. Jeg haver dog efter din Begiering efterforsket, hvad Handel her i Landet er mindst farlig og meest for-

deelagtig. Samme Handel bestaaer derudi, at man vover 10 Rigsdaler paa Lykke og Fromme: Tabet er i saa Maade ikkun lidet; hvis derimod Handelen vil lykkes, kand du paa 10 Rdlr. vinde ti tusinde og derover. Du tænker vel, at jeg herved meener Lotterier; men det er aldeles ikke min Meening: Thi Erfarenhed viser, at mange, som deres heele Lives Tiid have continueret med Lotterier; have dog aldrig vundet nogen stor Lod. Ney den Handel, som jeg meener, er af langt anden Beskaffenhed. Dette alleene er derved at mærke, at den ikke med Fremgang kand drives af hver Kiøbmand. Thi der behøves tvende Requisita, først, at den handlende Person er af Naturen vel danned, og i det ringeste uden nogen kiendelig Legems Lyde; dernæst, at han haver erhvervet sig Sted udi Rang. Saasom nu Mon Frere haver begge disse Requisita, raader jeg til at forsøge Lykken ved den Handel, som jeg her vil tilkiendegive, og som haver succederet saa vel for mange andre af vore Lands-Mænd. Reysen er ikke meget besværlig, og Seyladsen ikke nær saa lang, som til Trankebar eller China. Fordeelen derimod er uforligelig større, end den, som den Asiatiske Handel tilveye bringer. Kiøbmandskabet bestaaer derudi. Efterat man ved Correspondenter haver erhvervet sig Kundskab om Jyllands Tilstand, og ved Factorer faaet en efterretlig Liste paa de fædeste Enker og Jomfruer udi Cimbrica Chersoneso, fragter man den Callundborgske Smakke, som fører directe til Aars, og koster 8 Rigsdaler. Saasom man kommer i Landet, begynder man at negociere. Hvis Negotiationerne ikke lykkes, lider man intet andet end at komme tilbage med en Kurv og 8 Rigsdalers Forliis; hvilket er ingen stor Ulykke: Thi en Kurv er let at bære, og udi 8 Rigsdlr. er ikke stort Tab. Hvis derimod Handelen, som gemeenligen hender, lykkes, vinder man ofte meere end en Supercargo kand vinde ved fire Chinesiske Reysen. Ingen maa lade sig af de Besværligheder, som Peder Paars fordum udstoed paa dette Farvand, afskrække; thi een Svale gjør ingen Sommer. De fleeste af vore Landsmænd have

befundet sig vel ved slige Tog: Og Jylland vinder dette derved, at mange af dets Borger-Enker og Borger-Døttre blive af simple agtbare og ærlige Jomfruer forvandlede til Velbaarne Fruer. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA CLVIII.

Til **

Intet zirer et Menneske meere end et ordentligt Levnet; intet conserverer ey heller meer et Menneskes Liv. Plinius den yngre anfører Exempler paa adskillige Romerske Herrer, der ved et ordentlig Levnet have udi stedsevarende Sundhed opnaaet en høy Alder. Det synes, at vor tilfælles Ven Metrodorus haver foresatt sig slige Mænds Plan til at efterfølge: Om han haver været lykkelig udi Imitationen, derom maa min Herre dømme af efterfølgende Beskrivelse. Metrodori Nat eller Hvile-Tiid varer præcise, saavel Vinter som Sommer, til Klokken 9 og 3 Minuter derover, og, saasnart han reyser sig af Sengen, kand man vide, hvad Klokken er, rigtigere end af noget Uhrverk. Da ringer han efter Stue-Pigen, hvis det er ikke paa de tvende Dage i Ugen, som hun hviler i hans eget Sove-Kammer (thi han er ogsaa derudi ordentlig, og haver afpassede Tider). Saa snart han er kommen i sin Slaap-Rok, tager han en maadelig Dosis af Brændeviin for at aabne Maven, som Medici sige, men tempererer den strax igien med Thée eller Café, som han Vexelviis bruger hver anden Dag. Derpaa setter han sig ned udi sin Lehne-Stoel; og, efterat han der paa nye haver taget en liden Morgen-Søvn, anvender han fast en heel Time paa Læsning af gode Bøger, hvoraf han fornemmeligen haver udvalt sig tvende, som han meener ikke kand læses for ofte. Den eene Bog er et aandeligt Skrift, som kaldes *Aabenbaringens Hoved-Nøgel*; den anden er en Samling af alle Rangs-Forordnin-